

EXPO

Nu in Mu.ZEE: de schilder die weinig branding creëerde

In de nalatenschap van schilder **Joris Ghekiere** werden honderden werken op papier aangetroffen die hij maakte tijdens een lange reis door Azië, en die werpen een heel ander licht op mens en kunstenaar. Vanaf dit weekend te zien in Oostende.

door **Eric Rinckhout**

Joris Ghekiere (1955-2016) was op reis in de wereld en de kunst, op zoek naar een vormtaal en zichzelf. Bij leven toonde hij zijn vaak monumentale schilderijen onder meer in De Garage in Mechelen en in het SMAK in Gent: figuratief werk dat soms balanceerde op de grens met de abstractie en niet zo makkelijk 'leesbaar' was als dat van de huidige jonge generatie figuratieve schilders. Ghekiere experimenteerde graag met harde, fluorescerende en meestal onbehaaglijke kleuren, zoomde dreigend in op details, beschadigde het beeld of maskeerde de betekenis ervan. Alsof hij bang was dat te veel betekenis de toeschouwer zou afleiden van de schilderkunst en de verf.

In een van zijn laatste interviews zei hij: 'Ik creëer weinig branding

voor de toeschouwer.' Daarmee verwees hij naar de branding van de zee, die een oriëntatiepunt kan zijn of houvast kan bieden.

Een heel andere Ghekiere komt tevoorschijn in de tot op heden weinig bekende werken op papier die hij maakte tijdens zijn maandenlange reizen: honderden schetsen, tekeningen, aquarellen, gouaches en collages die ontstonden tussen begin jaren tachtig en zijn al te vroege overlijden in 2016.

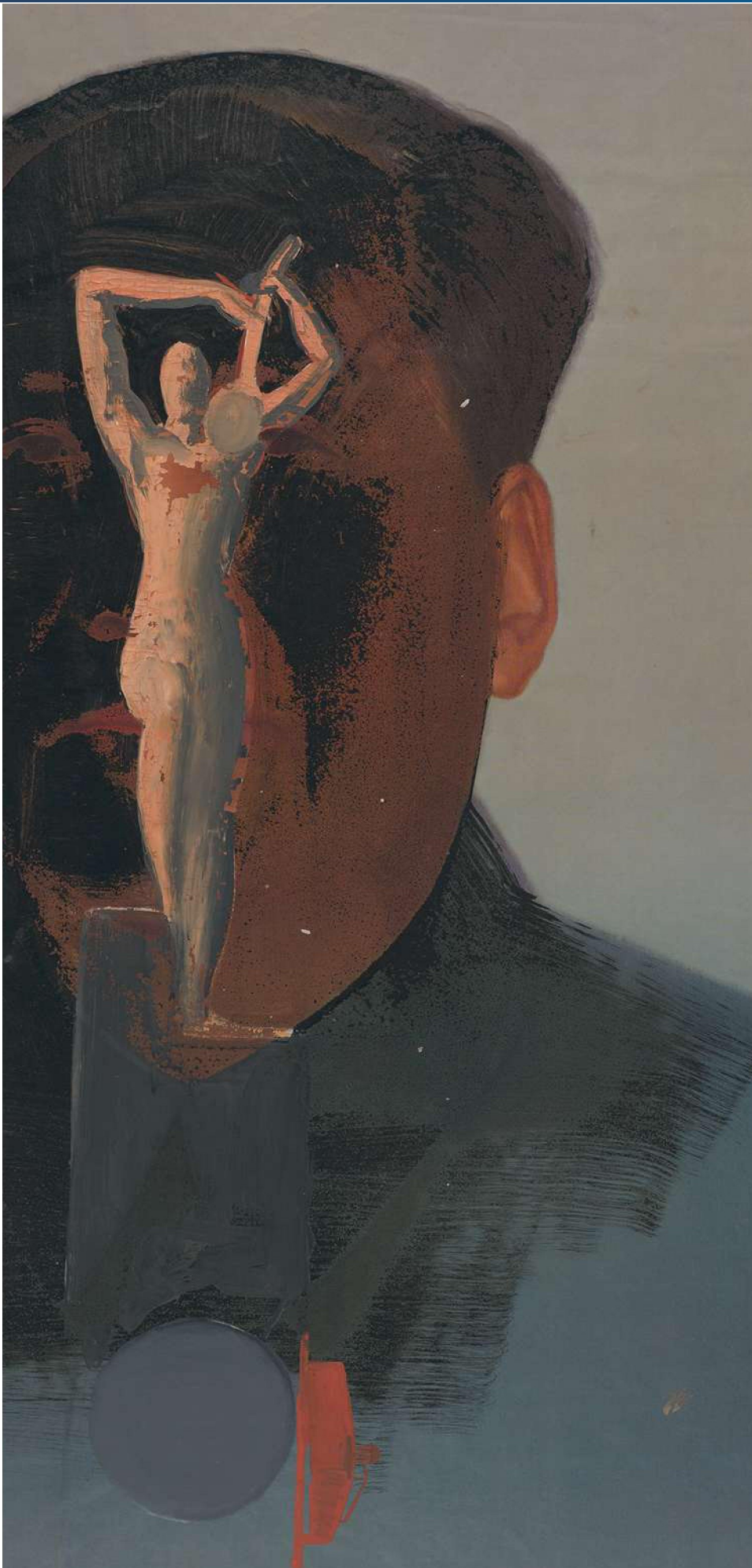
'Tijdens zijn leven heeft hij die werken zelden getoond, en dan nog meestal aan vrienden en intimi. Het was zijn goedbewaarde geheim', vertelt Liesje Vandebroeck, curator van de tentoonstelling *Joris Ghekiere. Reizen op papier* in Mu.ZEE Oostende.

Untitled
(India, 1990-1991)

© Estate Joris Ghekiere

Joris Ghekierre

Geboren in 1955 in Kortrijk.

Studeert aan de Academie van Antwerpen, daarna aan het Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten, ook in Antwerpen.

Wordt in 1982 geselecteerd voor de groepsexpo *Actuele beelding* in het Antwerpse ICC, het jaar daarop is hij te zien in *7x actuele kunst* in de Gele Zaal in Gent.

In 1999 selecteren Luc Tuymans en Narcisse Tordoir twee werken voor *Trouble Spot Painting* in het MuHKA.

Solo presenteert hij zijn werk in de expo's *California* (2011, De Garage, Mechelen) en *Tomorrow* (2015, SMAK, Gent).

In 2016, het jaar waarin hij overlijdt, is er nog de groepstentoonstelling *Painting after Postmodernism* in Brussel.

In 2020 confronteert Galerie Emergent (Veurne) zijn werk met Raoul De Keyser, Walter Swennen en Luc Tuymans.

Hij was **docent** aan Sint-Lucas Antwerpen.

'Toen ik de eerste keer in zijn atelier in Klein-Willebroek kwam, leek het alsof Joris even weg was. Na zijn dood was alles onaangeroerd gebleven', vertelt ze. Vandebroek wilde aanvankelijk een reeks schilderijen tonen in de niet-commerciële 'vitrine-galerie' Edition Populaire, die ze met haar man, kunstenaar Philip Aguirre, in Borgerhout leidt. Tot ze het weinig bekende werk op papier zag. 'Op de tafel in Joris' atelier lag een stapel werken – schilderijen in gouache en inkt op papier – die hij in India had gemaakt. Blijkbaar had hij die altijd in een ladenkast bewaard. Het is werk dat op zich staat en vaak gesigneerd is. Net voor zijn overlijden had Joris nog een fotograaf laten komen om het te documenteren, wat laat zien hoe belangrijk hij het vond. In 2018 hebben we bij Edition Populaire daarom niet alleen enkele schilderijen getoond maar ook vijf onbekende werken op papier.'

Untitled
(China, 1990,
Gouache op Mao
Zedong-affiche)

Meteen was de interesse van de curatoren van Mu.ZEE gewekt. In 2019 werd een selectie gemaakt voor een ten-

► toonstelling die normaal begin 2020 had moeten plaatsvinden. Twee jaar later is het dan toch zover. 'We tonen een keuze uit de 170 verrassende werken die Joris op zijn lange reis van veertien maanden door Azië maakte', zegt Vandenbroeck. 'Tijdens die reis zie je hem als kunstenaar en als mens veranderen.'

'Reizen was van jongs af aan belangrijk voor Joris. In 1988 was hij naar Turkije getrokken, daarna naar Rusland. Toen omschreef hij zichzelf als een woestijnzwerfer verblind door het zand in zijn ogen. Hij reisde eenvoudig, met een minimum aan bagage en wilde zich steeds onderdompelen in cultuur en natuur. Op 1 augustus 1990 vertrok hij weer, zonder uitgestippeld plan. Inge Henneman, die hij net had leren kennen, reisde met hem mee. Die reis was voor het jonge koppel een vuurproef. Maar die hebben ze met glans doorstaan: ze zijn later getrouwd en hebben twee zonen.'

Op die reis, in 1990 en 1991, bezochten ze achtereenvolgens de Filipijnen, China, Pakistan, India, Japan en Thailand. Ghekiere bewaarde de vaak grote werken die hij onderweg maakte zorgvuldig in een buis, een soort foedraal, en stuurde ze naar huis telkens nadat hij ergens langere tijd had verbleven. Dat wijst erop dat het voor hem om meer dan snelle schetsen of reisnotities ging. 'Hij werkte op het strand en bouwde zelfs hotelkamers om tot atelier', zegt Vandenbroeck.

Untitled
(India, 1990-1991)

'Tijdens zijn leven heeft Joris Ghekiere deze werken zelden getoond, en dan nog meestal aan intimi. Dit was zijn goedbewaarde geheim.'

curator
Liesje Vandenbroeck

'Hij moest het doen met de materialen die hij ter plaatse kon kopen. Maar hij was duidelijk de gedreven kunstenaar die steeds móest werken.'

'In zijn notities heeft hij het over wandelen in vrijheid: hij wil vrijheid in tijd en ruimte, geen druk, geen deadlines. De weidsheid van het landschap en de kracht van een vulkaan, maar evengoed religie en zelfs politieke propaganda inspireren hem. Zo heeft hij een

reeks tekeningen gemaakt op affiches van Mao Zedong die hij in China kocht. Hij heeft die werken clandestien verstuurd, bang dat iemand zijn ingrepen als 'godslastering' zou beschouwen. (lacht)

'Je ziet hem op die reis als kunstenaar veranderen: kleuren worden heviger en feller, terwijl hij daarvoor heel donker werkte. Het lijkt erop dat hij onderweg een reservoir van beelden aanlegt die later zullen terugkeren in zijn schilderijen: motieven en symbolen, zonder hun religieuze betekenis, silhouetten van tempels, de cirkel, de trechter en de hoorn. Wil hij met een roephoorn iets vertellen aan de wereld? Of met die hoorn luisteren of kijken? Zo heeft hij ook uitgegrote foto's gemaakt van cirkels die hij met wrakhout in het zand tekende: een soort tijdelijke *land art* die door de zee werd weggespoeld.'

'In het Indiase Jaipur is hij enkele dagen in de leer geweest bij een beroemde miniaturist, waar hij tekeningen ziet van Krishna die vecht met de waterslang Kaliya. Dat onderwerp verwerkt hij op zijn manier, samen met de symboliek van zon en maan.'

'Nogal wat zaken kunnen we niet verklaren, maar ik hou wel van het mysterie dat in zijn werk blijft hangen. Ook voor de kunstenaar zelf zal lang niet alles even duidelijk zijn geweest. Zo maakt hij, vermoedelijk in India, een werk van een man met een gewei op zijn hoofd. Die lijkt zijn spiegelbeeld aan te vallen. Is dat een zelfportret? Gaat het om een innerlijke strijd? Het gewei en het hert komen later ook terug in zijn schilderijen. In de achtergrond van dat werk rukken tanks op, terwijl een wereldbol op een platendraaier staat. Is dat de wereld die doordraait? We mogen niet vergeten dat de eerste Golfoorlog net is losgebarsten: op 2 augustus 1990 valt Irak Koeweit binnen. Maar er is ook plaats voor de ontluikende liefde in tekeningen geïnspireerd op de Kamasutra. En hij maakt losse portretschetsen van Inge Henneman.'

'Wat we in Mu.ZEE tonen is zijn picturale reisverslag. Tegelijk zie je een zoekende kunstenaar die zich laat inspireren door de wijde wereld en leer je de mens achter de kunstenaar kennen.'

📍 JORIS GHEKIERE. REIZEN OP PAPIER

Van 2/7 tot 27/11 in Mu.ZEE, Oostende.
Alle info: muzee.be